

stosowanej do jego potrzeb literatury chóralnej. Utwór chóralny może być napisany tylko na głos lub głosy bez wtóru instrumentów, albo też może im towarzyszyć fortepian, organy, mała lub duża orkiestra. Kompozytor ma zatem możliwość zużytkowania swego talentu, poczynsz od łatwych drobiazgów, przeznaczonych np. dla dziatwy szkolnej, a skończywszy na wielkich oratorjach. Jakość kompozycji i jej zapotrzebowanie nie uwalnia bynajmniej kompozytora od maximum włożonych w utwór: staranności i artyzmu.

Są dwa rodzaje techniki kompozytorskiej, stosowane w kompozycjach wokально-chóralnych: homofonja i polifonja. W pierwszym wypadku, w kompozycjach homofonicznych chór jakby deklamuje śpiewnie następujące po sobie i łączące się w całość akordy, przytem tekst i melodia idą równie i zgodnie w parze. Styl homofoniczny wymaga jasności, prostoty i nie powinien być przeładowany dyssonansami. Umiejętne użycie trójdźwięku: daje pożądaný efekt, brzmi potężnie, a co najważniejsze naturalnie. W drugim wypadku, t. j. w stylu polifonicznym główną rolę odgrywają samodzielne melodie w poszczególnych głosach, które: albo wstępują kolejno, naśladując się wzajemnie, albo też biegną za sobą, nawarstwiają się, skupiają, rozchodzą, by jednak zawsze łączyć się w zgodne, harmoniczne współbrzmienia. Kompozytor, pisząc w tym drugim stylu, musi zwrócić baczną uwagę: na rysunki melodyj, ich rytmy, musi dać im przytem dużo swobodnej przestrzeni. W obu wypadkach kompozytor powinien liczyć się z techniką i pamiętać o możliwościach ludzkiego głosu. Powinny nim kierować: prawa czystej harmonji i logika kompozycyjna w prowadzeniu głosów. Kompozytor musi również zwrócić baczną uwagę—przy wyborze tekstów—na ich piękno i wokálną użyteczność. Treść muzyczno-wokálna powinna być logicznie i artystycznie zespolona z tematem literackim danej pieśni. To byłoby ogólne, a jednak dość wyczerpujące omówienie wzajemnego stosunku kompozytora do chóru i odwrotnie. Przejdźmy więc do następnej części interesującego nas tematu.

CZEM JEST CHÓR DLA DYRYGENTA?

Jest to placówka równie wdzięczna, jak odpowiedzialna. Wymaga wielkiego zapału, zamiłowania i wiedzy muzyczno-technicznej od swego kierownika. Dyrygent chóru, aby móc spełniać swe zadanie ku obojnému zadowoleniu i korzyściom musi mieć: wiele taktu, cierpliwości i intuicji. Jego praca polega już nie tylko na dużem wyczuciu i smaku artystycznym, ale i na zdolnościach czysto pedagogicznych i organizacyjnych. Jak często można się zrazić do pracy w chórze i nad nim przez zły i nieodpowiedni dobór repertuaru! Ileż z tego powodu znie-